

Liljenäsets historia

Några nedslag under 100 år

Denna historia börjar redan 1909. Då vandrade tre systrar Arvedson – Ingeborg (f 1878), Elisabeth (f 1883) och Anna (f 1889) under sex veckor i Jämtland. Det tycks ha varit vid det tillfället som Elisabeth för första gången kom till Ottsjö. Systrarnas äventyr beskrivs personligt och livfullt i en dagbok förd av Ingeborg. En utskrift är tillgänglig för den som är intresserad.

1928

Ett entreprenadkontrakt ingicks mellan Elisabeth Arvedson och Rich. Jacobsson, Undersåker ”att uppföra en sommarstuga i enlighet med byggnadsritningar utförda av arkitekten Nat. Karlsson undertecknade 1927” Den totala kostnaden uppgick till 5 500 kr.

1930

Nu börjar den första gästboken. Elisabeth välkomnar sina gäster på dess första sida:

Välkommen till Liljenäset!

Bland skogar och sjöar och dalar och fjäll
där ligger mitt lugna och trevliga tjäll,
den stugan jag timrat på näset i sjön
bland björkar och alar och doftande rönn.

Och alla, som gästande njuta dess ro,
jag hälsar med glädje välkomna att bo
bland skogar och sjöar och dalar och berg,
som skänka åt livet en gladare färg.

1935

Från den 20 juni finns denna notering:

”Den 20 juni förrättade lantmätaren Gösta Jansson, Östersund, avstyckning av Liljenäset. Medhjälpare voro Henrik Eriksson och sonen Erik. Det efterlängtdade målet, stugan på egen fri grund, snart vunnet. Som avslutning dracks det kaffe kring långbordet i köket.”

1951

Nu får Liljenäset elektricitet! Vännen Märta Silfversparre, som ofta besökte stugan på vintern tillsammans med Elisabeth, skriver i gästboken:

”Den 20 mars 1951 tändes elektriska ljuset i stugan på Liljenäset. Sagolikt!!!”

1955

Den 11 augusti har Elisabeth besök av nitton damer. Hon skriver själv följande kommentar:

”Alla dessa kära vänner deltog i en liten fest till firandet av 50-årsminnet av Elisabeth Arvedsons första besök i Undersåkersbygden sommaren 1905, då hon bodde hos Bergstedts i Undersåker tillsammans med Dagny Widebeck.”

1967 – Båthuset blir gäststuga

Den 25 augusti 1967 skriver Bettan i gästboken:

”Den 25 augusti gick flaggan i topp på Liljenäset. Gäststugan, f.d. båthuset skulle invigas med ett litet kafferep. Där fanns nu belysning, värme och kokplatta, allt elektriskt. Ett stort fönster med utsikt mot sjön var också insatt. De glada gästerna var följande: Jenny, Bojan D, Dagny o Estrid Hedberg, Anna på posten o Ann-Irene och lilla Kristina.”

Vinterbesök

Enligt gästböckerna tillbringade Elisabeth jul- och/eller nyårshelgen i Ottsjö nästan varje år från 1933 till 1956. Oftast tillbringade hon även påsken i Ottsjö och det fortsatte hon med fram till 1969, då hon ju fyllde 86 år.

En anteckning från 1940 har sitt historiska intresse:

”Den dystra vintern 1939-1940 hade en ljuspunkt. Det s. k. ’kokslovet’ den 4 mars - 27 mars.”

Under denna tid stängdes skolorna för att spara på uppvärmningen. Kokslovet tycks ha blivit kvar under hela kriget. Sedan blev lovet kvar men namnet byttes till sportlov. (Detta enligt olika källor på internet.)

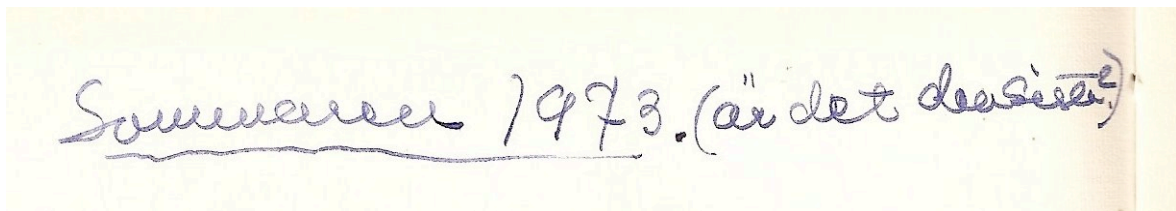
Födelse- och högtidsdagar

Varje år, så gott som, finns en särskild notering den 23 juli, Elisabeths födelsedag.

De ”jämnna” dagarna – 50, 60, 70, 80, 90 – uppmärksammades ofta med besök av ett eller flera syskon förutom vänner från när och fjärran. Syskonens besök:

- 1933 - 50-årsdag: Arved
- 1943 - 60-årsdag: Ingeborg, Signild, Arved
- 1953 - 70-årsdag: Ingeborg, Helge, Arved
- 1963 - 80-årsdag: Arved, Anna – samt även Arne, Kerstin, Margareta, Barbro, Svante o Staffan Heldt; Bengt, Eva, Sven o Lennart Erfors; Karin, Nils, Gunnar och Ingar Frostberg; Arved (jr) och Lennart Arvedson
- 1973 – 90-årsdag: Några syskonbarn var där:
Margareta Ryding tillsammans med Lasse o Anette, Mats o Kerstin,
Karin Frostberg med Ingar; Gösta o Anna-Lisa Arvedson; Arved

De sista åren på Liljenäset

Det är Elisabeths litet vemodiga rubrik i gästboken. Det verkar som om parentesen är tillagd i efterskott. Kände hon sig svag?

Nå, det blev inte den sista sommaren.

1974 saknar anteckningar; kanske var hon var sjuk då.

1975 blev en tydligen en lång sommar för henne. Den första noteringen är från den 21 – 24 juni av Bengt och Eva Erfors och den sista den 27 augusti av Mats och Kerstin Ryding.

Hur länge Bettan kunde vara på Liljenäset 1976 framgår inte av gästboken som innehåller noteringar av Karin och Ingar 20 – 28 juli och Eva och Bengt 25 – 28 juli.

1977 blev den sista sommaren. Vi insåg att hon inte skulle kunna vara där ensam så tre syskonbarn kom överens om att avlösa varandra som stöd: Eva och Bengt Erfors den 24.6 – 2.7; Lennart A den 2 – 12 juli och Karin Frostberg den 12 – 18 juli. Karin ordnade under den veckan med tidigarelagt födelsedagsfirande då ett tjugotal damer från byn uppvaktade.

I januari 1978 bröt Elisabeth lårbenshalsen och det ledde till att hon tvingades amputera ett ben. Men hon tränade hårt med en protes; när jag hälsade på bad hon mig hälsa till Ottsjöborna att hon skulle komma tillbaka. Så blev det emellertid inte.

Elisabeth avled i april 1981 några månader före sin 98-årsdag och lämnade då stugan i arv till sina nio syskonbarn med följande ord i sitt testamente:

Min stuga med tillhörande tomt på Liljenäset
i Ottsjö by. Undersåkers boken, testamentet
per jag till mina syskonbarn:
Arne Heldt, Gunnar Heldt, Margareta
Rydberg, Bengt-Olof Heldt, Birgitta Ode-
gren, Karin Gustberg, Bengt Olof,
Arved Arvedson, Lemnart Arvedson
Det är min värna förhoppning att min
syskonbarn och deras barn, efter över
enskommelse med varandra, skall
få tillfälle att turvis bebo stugan
och få njuta av de fördelar den vackra,
platsen kan erbjuda.
Fastighetens beteckning är: Ottsjö 119 och 131

Liljenäset – stugans underhåll och utveckling sedan 1981

Under ett besök på Liljenäset sommaren 1979 märkte jag att bräderna i torvtaket var ruttna. Min kunskap och känsla när det gäller dylika ting är inte särskilt väl utvecklad men jag anade att detta inte var som det skulle. Jag rådfrågade Dan Danielsson som starkt rekommenderade att taket lades om. Det skulle ju i så fall bli en rätt stor och dyrbar historia. Jag pratade med Bettan om saken och hon lämnade sitt godkännande till att ett nytt tak skulle läggas på. Efter diverse diskussioner några kusiner emellan – främst Arne, Bengt och jag själv som jag nu minns det – beslöt vi att ta itu med projektet. Det förekom ett förslag om att ersätta torvtaket med betongtegel men efter kraftfulla protester - inte minst från Barbro Heldt – avfärdades den tanken. Torvtak skulle det vara, och Barbro hade bra reda på hur moderna torvtak skulle läggas. Det gällde då att finna en snickare som kunde åta sig uppdraget. Vi sökte i trakten runt Ottsjö och Undersåker/Järpen utan framgång. Jag hade emellertid en sväger med rötter i Häggenås i en annan del av Jämtland och där visade det sig att det fanns en kunnig torvtaksläggare. Jag åkte dit och knöt kontakt med honom, men sedan var det Arne som tog ansvar för projektets genomförande.

Augusti 1981 – nytt torvtak

Liljenäset fick alltså ett nytt torvtak i augusti 1981 då Arne tillsammans med Staffan var där vid flera tillfällen för att själva göra en del av jobbet och kontrollera att allt blev rätt gjort. Arne skriver om detta i gästboken där han också berättar att takläggaren hette Helge Andersson, var från Lit, och gjorde arbetet tillsammans med sina söner.

När takarbetet genomfördes var Elisabeth redan borta. Men eftersom hon godkänt planerna en tid före sin bortgång visade det sig att kostnaderna kunde betalas av dödsboet. Kanske hade det annars varit rätt kärt för de nya ägarna att så snart efter övertagandet ställas inför en så stor investering.

Samäganderättsavtal

Diskussioner kusinerna emellan om hur den gemensamma egendomen skulle förvaltas ledde så småningom fram till att det ingicks ett samäganderättsavtal som sedan utgjorde den formella ramen för vårt samarbete till dess att Föreningen Liljenässets Vänner övertog ägandet 2008.

Ombyggnad 1990

Ca 1990 genomfördes en försiktig modernisering av stugan. Det drogs in vatten och avlopp. Öppna spisen fick en insats. Köket fick en elspis; samtidigt installerades en mindre vedspis. Stugan fick tvättrum, torkskåp och dusch. Det var Daniel Odergren som samordnade allt detta, men utan Sven Hallins insatser hade det nog inte gått att genomföra projektet.

Ny brunn 1996

Ett envist bekymmer var att vattnet i den gamla brunnen inte ville rinna till. Både sommar- och vinterbesökare kunde finna den torr. 1996 blev det av att borra efter vatten som hittades på ca 60 meters djup. Även nu var det Daniel som såg till att det hände efter det att Kaj Enroth gjort värdefullt förarbete med kartläggning av tänkbara alternativ.

WC installeras i tvättrummet 2006

En viktig förbättring blev verklighet sommaren 2006 då en WC installerades i tvättrummet.

Flygeln 2007

2007 omvandlades vedboden till ett extra sovrum. Kaj och Margareta, Barbro och Hans tog initiativet och genomförde den mycket lyckade ombyggnaden. Sven Hallin med familj skänkte våningssängen.

Föreningen Liljenässets Vänner

År 2005 bildades Föreningen Liljenässets Vänner. Dåvarande delägare förklarade sig villiga att överlåta sina andelar till föreningen. Sedan det trettiotal (!) namnteckningar av delägare och deras respektive make/maka som juridiken krävde samlats in kunde ansökan till Inskrivningsmyndigheten lämnas in den 15 juni 2008. Några månader senare övertog föreningen äganderätten genom att den beviljades lagfart på fastigheten. Föreningens ordförande, Cecilia Odergren, drev med kraft och uthållighet detta omfattande projekt.

Den 14 februari 2009

100 år efter Elisabeth Arvedsons första besök i Ottsjö har Föreningen Liljenässets Vänner sitt första årsmöte efter att ha blivit ägare till det som var hennes mycket älskade stuga. För hundra år sedan drömde ingen om att man skulle kunna besöka Ottsjö elektroniskt. Men det kan man – www.liljenaset.se.

Sammanställt av Lennart Arvedson i februari 2009. Mindre redigering januari 2017.
Elisabeths gästböcker som förvaras i stugan har, som framgått, varit en viktig källa.
Ingeborgs dagbok från 1909 samt entreprenadkontraktet, båda i original, finns i mitt förvar.